

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ДТЕУ
24 вересня 2026 року
(протокол № 2, п. 4)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ ДТЕУ
від 24 вересня 2026 р. № 2979

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОЇ НАУКИ В ДЕРЖАВНОМУ ТОРГОВЕЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ця Політика про відкриту науку (далі – Політика) визначає засади відкритого доступу до наукових публікацій, дослідницьких даних і препринтів, створених у Державному торговельно-економічному університеті (далі – ДТЕУ, Університет), а також регламентує взаємодію суб'єктів відкритої науки та функціонування елементів інфраструктури відкритої науки в ДТЕУ.

1.2. Політика розроблена відповідно до Конституції України, законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про науково-технічну інформацію», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про доступ до публічної інформації», «Про авторське право і суміжні права», «Про академічну доброчесність», Стратегії розвитку ДТЕУ на період до 2030 року, Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в Державному торговельно-економічному університеті, затвердженого вченою радою ДТЕУ 26 березня 2026 року (протокол №9, п.2), Положення про Інституційний репозитарій Державного торговельно-економічного університету, затвердженого вченою радою ДТЕУ 18 грудня 2024 року (протокол №5, п.15), Положення про Центр колективного користування науковим обладнанням Державного торговельно-економічного університету затвердженого вченою радою ДТЕУ 30 квітня 2026 року (протокол №10, п.4), а також Рекомендацій ЮНЕСКО щодо відкритої науки (2021 р.), Рекомендацій Європейської Комісії 2018/790 від 25 квітня 2018 року щодо доступу до наукової інформації та її збереження та Директиви (ЄС) 2019/1024 Європейського Парламенту і Ради від 20 червня 2019 року про відкриті дані та повторне використання інформації публічного сектору.

1.3. Політика поширюється на наукову та освітню діяльність наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, а також здобувачів вищої освіти та наукових ступенів у ДТЕУ.

II. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ВІДКРИТОЇ НАУКИ В ДТЕУ

2.1. Метою запровадження та розвитку відкритої науки в ДТЕУ є створення умов для вільного обміну знаннями, повторного використання результатів досліджень, а також сприяння інтеграції Університету до європейського дослідницького простору.

Розвиток відкритої науки відповідає місії ДТЕУ як сучасного освітнього і наукового центру, що забезпечує створення, накопичення, поширення та практичне застосування нових знань і технологій та сприяє суспільному й економічному розвитку України. Відкрита наука розглядається як важливий механізм реалізації суспільної ролі Університету, підвищення доступності результатів його освітньої, наукової

та інноваційної діяльності, розвитку співпраці з державою, бізнесом, громадянським суспільством та іншими зацікавленими сторонами.

2.2. Досягнення визначеної мети опосередковується реалізацією таких завдань:

- сприяння розвитку дослідницької та інноваційної діяльності в ДТЕУ на засадах академічної свободи, креативності, інноваційності, партнерства й академічної доброчесності;
- створення умов для ефективної роботи з науково-технічною інформацією та об'єктами інфраструктури відкритої науки;
- забезпечення балансу відкритості науково-технічної інформації й захисту інтересів її стейкхолдерів (захист персональних даних, прав інтелектуальної власності, інтересів національної безпеки та обороноздатності держави, комерційної таємниці тощо);
- забезпечення синергії науки та освіти;
- адвокатування відкритої науки, формування у суб'єктів академічної діяльності компетентностей у сфері управління дослідницькими даними на принципах FAIR та забезпечення відкритого доступу до результатів наукових досліджень.

2.3. Суб'єкти академічної діяльності в ДТЕУ керуються такими принципами відкритої науки:

- 1) *поваги до прав людини і академічних свобод* – наукові дослідження та обмін знаннями повинні здійснюватися на засадах свободи, рівності та поваги до гідності кожної людини, зокрема: (1) правом вільно, без зовнішнього тиску чи цензури, обирати напрями своїх наукових пошуків, методологію досліджень та способи поширення отриманих результатів; (2) правом на доступ до знань, участь у наукових дискусіях та співпрацю без дискримінації за будь-якими ознаками;
- 2) *якості та доброчесності* – наукові дослідження повинні відповідати високим стандартам методологічної точності, надійності, наукової етики та відповідальності, запорукою чого є відкритість дослідницьких даних;
- 3) *доступності дослідницьких даних та результатів наукових досліджень* – наукова інформація, включно з публікаціями, дослідницькими даними, методологією та аналітичними матеріалами, мають бути настільки відкритими, наскільки це можливо, і настільки закритими, наскільки це необхідно відповідно до вимог законодавства, етики, захисту персональних даних, конфіденційності та прав інтелектуальної власності та доступними для наукової спільноти й суспільства в цілому. Це сприяє прозорості досліджень, підвищенню їхньої відтворюваності, розвитку міждисциплінарної співпраці та ефективному використанню наукових ресурсів;

- 4) *справедливості, рівності та інклюзивності*, що передбачає створення рівних можливостей для всіх дослідників і зацікавлених осіб, незалежно від місця їх фізичного перебування, фінансового стану, статі, етнічного походження, фізичних можливостей, соціального статусу тощо. Цей принцип гарантує можливість доступу до наукових знань, ресурсів і співпраці для всіх, сприяючи усуненню обмежень для участі у наукових дослідженнях та використання їх результатів.

2.4. ДТЕУ активно сприяє розвитку культури відкритої науки в академічному середовищі.

ІІІ. ІНФРАСТРУКТУРА ВІДКРИТОЇ НАУКИ В ДТЕУ

3.1. До інфраструктури відкритої науки в ДТЕУ належать:

- Центр колективного користування науковим обладнанням (далі – ЦККНО) Державного торговельно-економічного університету;
- Інституційний репозитарій ДТЕУ (<https://ur.knute.edu.ua/home>);
- персоналізовані кабінети наукових журналів ДТЕУ на платформі *Open Journal Systems*;
- вебсайт Державного торговельно-економічного університету;
- серверні потужності та хмарні сервіси для зберігання наукових результатів та дослідницьких даних;
- відкрите програмне забезпечення для пошуку й обробки дослідницьких даних, перевірки академічної доброчесності, архівування та зберігання даних тощо.

3.2. Інфраструктура відкритої науки в ДТЕУ створюється й підтримується як самим Університетом, так і у співпраці з іншими організаціями, в тому числі постачальниками цифрових дослідницьких інструментів.

3.3. Використання інфраструктури відкритої науки здійснюється відповідно до принципів відкритого доступу, захисту прав інтелектуальної власності та персональних даних.

3.4. Порядок функціонування та доступу до ЦККНО ДТЕУ визначається Положенням про Центр колективного користування науковим обладнанням Державного торговельно-економічного університету.

ІV. ДОСТУП ДО НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

4.1. ДТЕУ депонує наукові результати у формі наборів дослідницьких даних, кваліфікаційних робіт (у тому числі дисертацій), патентів, монографій, довідників, посібників тощо (після завершення строку

ембарго), наукових статей, опублікованих у виданнях ДТЕУ, матеріалів конференцій, організованих та проведених ДТЕУ, в [Інституційному репозитарії ДТЕУ](#) за відкритою ліцензією Creative Commons (CC-BY).

До наукових результатів, отриманих під час виконання досліджень за договорами, застосовуються умови доступу, визначені відповідними договорами.

4.2. Дослідницькі дані в ДТЕУ зберігаються в електронній формі. Рекомендується розміщення дослідницьких даних в Інституційному репозитарії ДТЕУ.

Управління дослідницькими даними здійснюється відповідно до принципів FAIR (Findability, Accessibility, Interoperability, Reusability – Відшукуваність, Доступність, Сумісність, Багаторазовість).

4.3. ДТЕУ рекомендує дослідникам оприлюднювати результати власних наукових досліджень у міжнародних виданнях з відкритим доступом.

V. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ЕТИКА

5.1. Дослідницькі дані та наукові результати, створені науковими, науково-педагогічними та педагогічними працівниками ДТЕУ у ході виконання службових обов'язків вважаються службовим твором. Особисті немайнові права на службовий твір належать його автору. Майнові права на службовий твір належать спільно автору та ДТЕУ, якщо інше не передбачено трудовим договором або цивільно-правовою угодою між ними. Автор службового твору має право використовувати створений ним твір для подальшої наукової діяльності, зокрема, шляхом переробки чи створення похідних творів, включення до збірників наукових праць, а також для викладацької діяльності без додаткового дозволу роботодавця. ДТЕУ має право використовувати службовий твір в межах своєї статутної діяльності, а також надавати дозвіл на його використання третім особам без додаткового дозволу автора, за умови додержання особистих немайнових прав автора.

5.2. Розміщення наукових результатів у Інституційному репозитарії ДТЕУ для осіб, що не належать до категорії наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників ДТЕУ, відбувається у відповідності до Авторського договору про передання невиключних прав на використання академічного твору, що є договором приєднання.

5.3. Дія цього Положення не розповсюджуються на наукові результати, які містять інформацію з обмеженим доступом.

5.4. Дослідники ДТЕУ можуть отримати консультації з питань ліцензування, оформлення прав інтелектуальної власності на результати їхньої наукової діяльності та академічні тексти, а також з питань оцінки ризиків, пов'язаних з достроковим оприлюдненням інформації.